

Pomoc psychologiczno- pedagogiczna

dr Bożena Krupa

- menu
- strona główna
- aktualności
- dyrekcja
- statut
- rekrutacja 2012
- o szkole
  - lokalizacja
  - Akademia Zamojska
  - historia szkoły
  - patron
  - hymn
  - dyrektorzy
  - laureaci
  - prymusi
- organizer
  - nauczyciele
  - klasy
  - plan lekcji
  - dzwonki
  - biblioteka
- galeria
- działalność uczniowska
  - samorząd
  - podświetło
- maturzysta
  - tematy
  - opis bibliograficzny
  - terminy
  - harmonogram egzaminów ustnych
  - informacje
- pomoc psychologiczno-pedagogiczna
  - specjalne potrzeby edukacyjne
  - wychowanie i profilaktyka
  - wolontariat
- konkursy
  - X Konkurs Piosenki Angielskiej
  - Cicomaniac
  - II Miesiąc Opowiadań
  - Know America
  - III Konkurs Wiedzy o Języku Polskim
- Komitet Okręgowy Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Prawie

specjalne potrzeby edukacyjne

Pracownia Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych - Materiały do pobrania

Wspieranie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym:

Rozporządzenie MEN w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Organizowanie i udzielanie uczniom pomocy psychologiczno – pedagogicznej w świetle nowych regulacji prawnych

Organizacja procesu wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Poradnik Specjalne potrzeby edukacyjne dzieci i młodzieży – prawne ABC

Materiały informacyjne i szkoleniowe wypracowane w projekcie „Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” MEN – APS:

Specyficzne trudności w uczeniu się

Materiały dla nauczycieli

[Materiały szkoleniowe cz. I](#)

[Materiały szkoleniowe cz. II](#)

Jak organizować edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Model pracy-prezentacja

Jakość w edukacji włączającej

"One są wśród nas" - publikacje

Seria I

Dziecko z padaczką w szkole i przedszkolu

Dziecko z cukrzycą w szkole i przedszkolu

Dziecko z hemofilią w szkole i przedszkolu

Dziecko przewlekle chore. Psychologiczne aspekty funkcjonowania dziecka w szkole i przedszkolu

Dziecko z astmą w szkole i przedszkolu

Seria II

Dziecko z zaburzeniami psychotycznymi w szkole

Dziecko z depresją w szkole i przedszkolu

Dziecko z zaburzeniami tikowymi w szkole i przedszkolu

Dziecko z ADHD w szkole i przedszkolu

Dziecko z autyzmem i Zespołem Aspergera w szkole i przedszkolu

Co na początek?

upośledzenie
umysłowe

uzdolnienia i
talenty specjalne

specyficzne trudności w
uczeniu się

niepełnosprawności
złożone

zaburzenia
rozwoju mowy

zaburzenia
zachowania

zaburzenia
emocjonalne

uszkodzenie
narządów ruchu

defekty
zmysłów

trudności w
uczeniu się

TA SAMA NATURA LUDZKA

przewlekłe
choroby
somaticzne i
psychiczne

W jakiej formie i komu można w szkole udzielać pomocy psychologiczno - pedagogicznej?

W szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest organizowana i udzielana w **formie:**

uczniom

- klas terapeutycznych (z wyjątkiem szkół specjalnych);
- **zajęć rozwijających uzdolnienia;**
- **zajęć dydaktyczno-wyrównawczych;**
- zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;
- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej;
- **porad i konsultacji**

rodzicom uczniów i nauczycielom

- warsztatów i szkoleń
- porad i konsultacji;

Ilu uczniów może być na poszczególnych zajęciach?

- 1. Zajęcia rozwijające uzdolnienia** organizuje się dla uczniów szczególnie uzdolnionych przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy. Liczba uczestników zajęć wynosi do 8 uczniów.
- 2. Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze** organizuje się dla uczniów mających trudności w nauce, w szczególności w spełnianiu wymagań edukacyjnych określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego. Liczba uczestników zajęć wynosi do 8 uczniów

3. Zajęcia specjalistyczne:

- **zajęcia korekcyjno-kompensacyjne** organizuje się dla uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Liczba uczestników zajęć wynosi **do 5 uczniów**.
- **zajęcia socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym** organizuje się dla uczniów z dysfunkcjami i zaburzeniami utrudniającymi funkcjonowanie społeczne. Liczba uczestników zajęć wynosi **do 10 uczniów**.
- **Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej** organizuje się w celu wspomagania uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych, przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy. Zajęcia te prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.

ZAJĘCIA KOREKCYJNO-KOMPENSACYJNE

Dwuczłonowe określenie **zajęcia korekcyjno-kompensacyjne** zawiera w nazwie **korrektę** czyli przywracanie dziecka do normy przez usuwanie nieprawidłowości niesprawnego funkcjonowania. **Kompensacja** to tworzenie nowych zdolności przystosowawczych dziecka.

Celem zajęć korekcyjno-kompensacyjnych jest pomoc uczniowi w:

- pokonywaniu występujących trudności w nauce,
- wyrównywaniu powstałych braków,
- odbudowaniu utraconej lub zaniżonej samooceny, wiary we własne możliwości,
- pomoc w osiągnięciu sukcesu i zadowolenia z własnej pracy.

Jeśli w szkole nie prowadzi się zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, uczeń bez względu na zakres jego trudności, jest zobowiązany do podjęcia pracy samokształceniowej w domu pod kierunkiem nauczyciela i rodzica. Obowiązek zorganizowania i poprowadzenie tej pracy należy do nauczyciela.

Kwalifikacje do prowadzenia zajęć

- Zajęcia rozwijające uzdolnienia, zajęcia dydaktyczno - wyrównawcze oraz zajęcia specjalistyczne prowadzą nauczyciele i specjaliści **posiadający kwalifikacje odpowiednie dla rodzaju prowadzonych zajęć.**
- Godzina zajęć rozwijających uzdolnienia i zajęć dydaktyczno-wyrównawczych trwa **45 min**, a godzina zajęć specjalistycznych trwa **60 min.**

Zespół dla ucznia o SPE

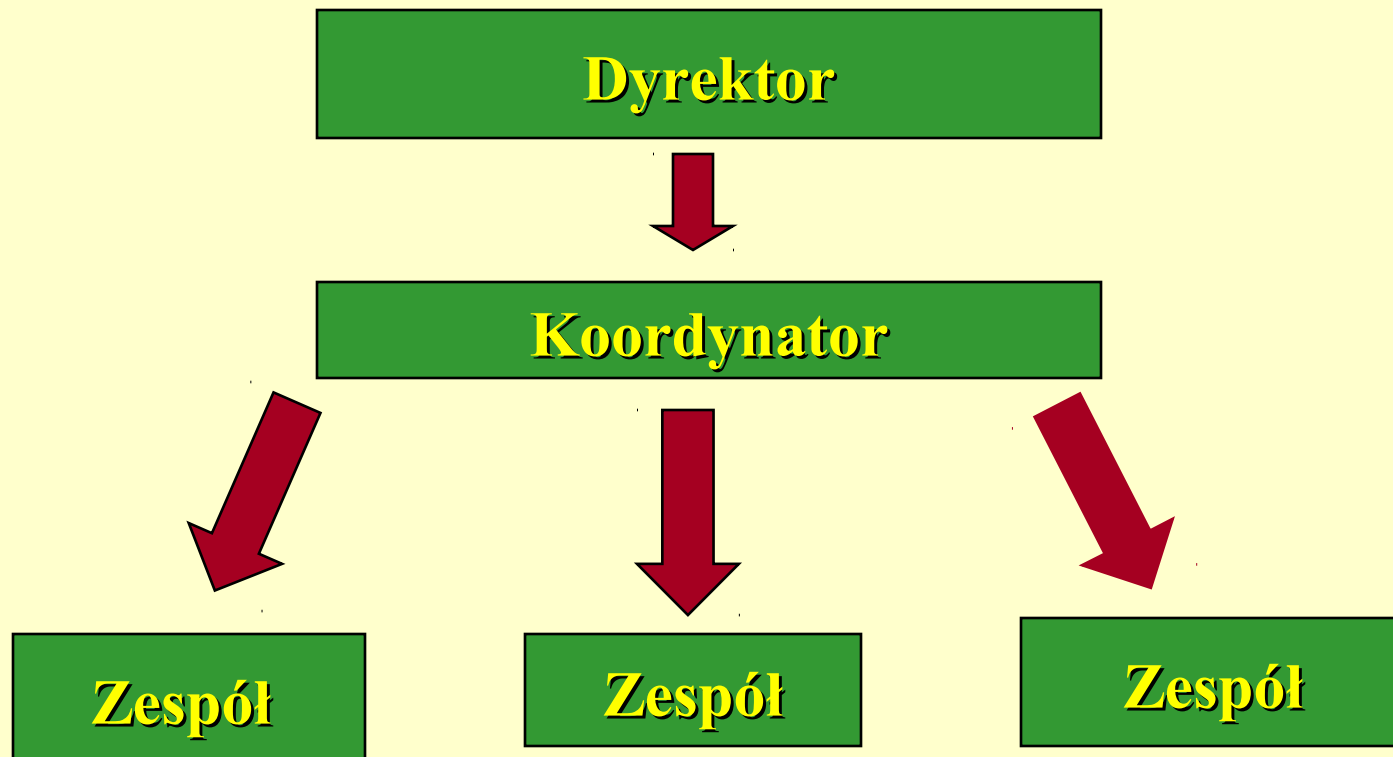
Planowanie i koordynowanie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniowi w szkole jest zadaniem zespołu nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych oraz specjalistów, prowadzących zajęcia z danym uczniem, tworzących **zespół**.

Dyrektor wyznacza osobę koordynującą pracę zespołu.

Pracę kilku zespołów może koordynować jedna osoba.

Spotkania zespołu zwołuje, w miarę potrzeb (nie mniej niż dwa razy w ciągu roku), osoba koordynująca pracę Zespołu

Koordinator wielu zespołów – zadania szczegółowe dla koordynatora ustala dyrektor

Wychowawcy dbają o dokumentację i realizację działań

Pracę zespołu koordynuje osoba (osoby) wyznaczone przez Dyrektora szkoły.

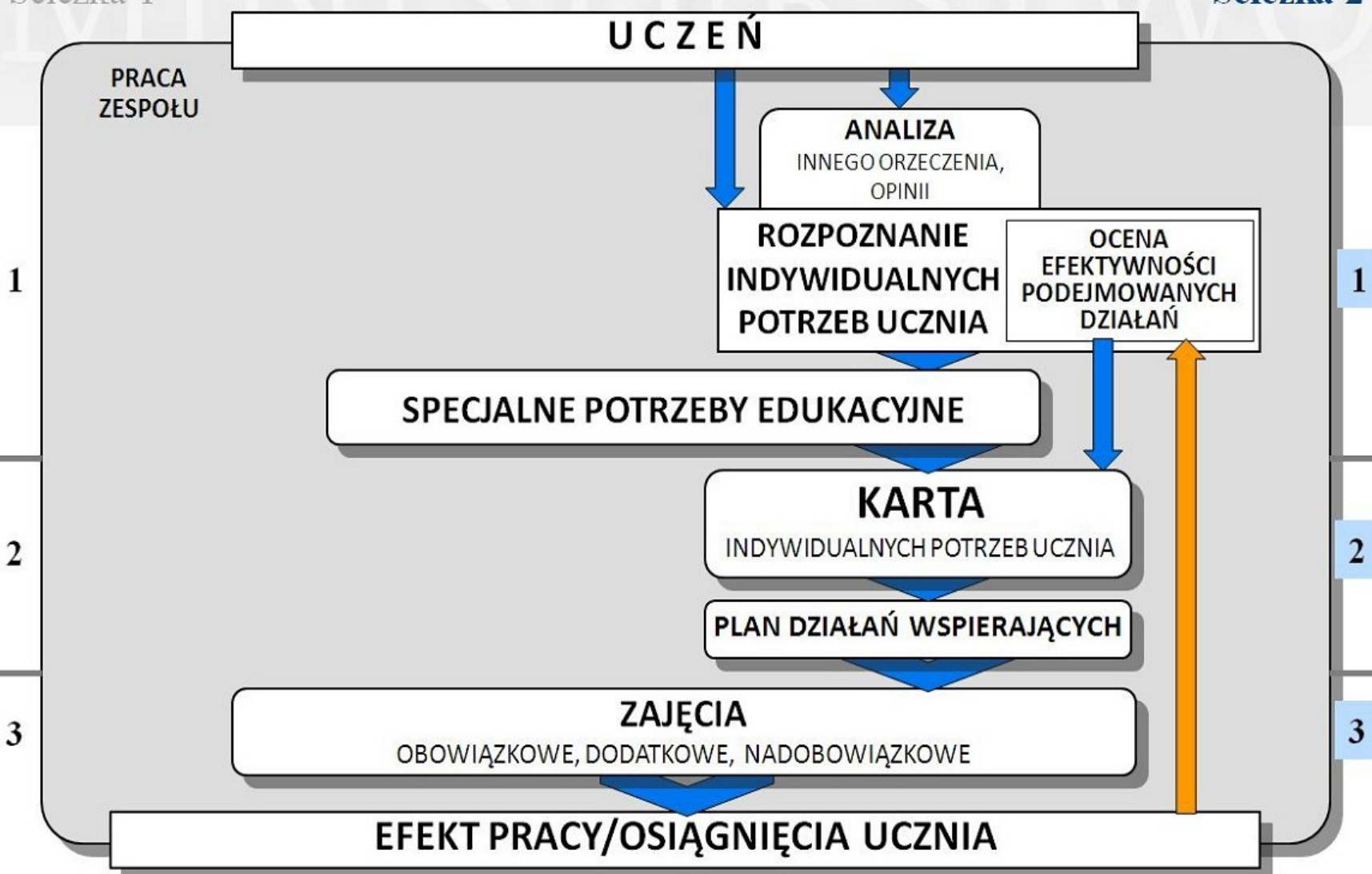
Działaniami na rzecz konkretnego ucznia kieruje **wychowawca klasy**, który (oprócz formułowania uwag na podstawie obserwacji ucznia) gromadzi dokumenty z informacjami, wskazówkami i zaleceniami innych nauczycieli oraz wyniki prac diagnostycznych specjalistów przeprowadzających ocenę poziomu funkcjonowania danego ucznia (opinia, orzeczenie). Odnotowuje obszary wyznaczone do prowadzenia zintegrowanych oddziaływań Zespołu, a następnie kieruje przygotowaniem Planu Działań Wspierających

Zadania Zespołu ds. ucznia ze SPE

- 1. ustala zakres**, w którym uczeń wymaga **pomocy psychologiczno-pedagogicznej** z uwagi na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz indywidualne możliwości psychofizyczne;
- 2. określa zalecane formy, sposoby i okres udzielania uczniowi pomocy psych-ped**, z uwzględnieniem zaleceń zawartych odpowiednio w orzeczeniu lub opinii oraz indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia i indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia;
- 3. planuje działania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego i sposób ich realizacji**
- 4. opracowuje kartę indywidualnych potrzeb ucznia KIPU oraz plan działań wspierających PDW, IPET**
- 6. dokonuje oceny efektywności pomocy p-p** udzielanej uczniowi, w tym efektywności prowadzonych zajęć;
- 7. podejmuje działania mediacyjne i interwencyjne w sytuacjach kryzysowych;**

Scieżka 1

Scieżka 2

1 – poziom diagnostyczny, 2 – poziom programowy, 3 – poziom praktyczny

Wstępne rozpoznanie potrzeb i możliwości przez Zespół

- na podstawie **analizy dokumentacji** szkolnej: orzeczenie/opinia, arkusze ocen, wyniki testów, egzaminów, badań specjalistycznych, karty zdrowia, karty z poprzedniej placówki, wywiady środowiskowe, z rodzicami
- wnikliwej **obserwacji** ucznia:
  - ✂ funkcjonowanie w grupie
  - ✂ mocne i słabe strony
  - ✂ zainteresowania,
  - ✂ możliwości /ograniczenia psychofizyczne
  - ✂ trudności rozwojowe i edukacyjne
  - ✂ wymagania w zakresie dostosowania otoczenia do potrzeb ucznia

Rozpoznanie dokonane przez Zespół,
jest podstawą do założenia:

- Karty Indywidualnych Potrzeb
Ucznia – **KIPU**
- Stworzenia Planu Działań
Wspierających – **PDW**

*Rozpoznanie dokonane przez zespół – przykład (za chwilę)

ANALIZA
INNEGO ORZECZENIA,
OPINII

ROZPOZNANIE
INDYWIDUALNYCH
POTRZEB UCZNI

OBSZARY ROZPOZNANIA

WARUNKI UCZENIA SIĘ

PRZEBIEG UCZENIA SIĘ

WYNIKI PROCESU UCZENIA SIĘ

WEWNĘTRZNE
(EMOCJONALNO-
MOTYWACYJNE, POZNAWCZE)

motywacja do uczenia się

kontrola emocjonalna

zainteresowania

uwaga, pamięć, myślenie

czytanie, pisanie, liczenie

ZEWNĘTRZNE
(ŚRODOWISKOWE)

rodzinne

rówieśnicze

szkolne

ZAANGAŻOWANIE PROCESÓW
EMOCJONALNO-MOTYWACYJNYCH
I POZNAWCZYCH
Z UWZGLĘDNIENIEM
WARUNKÓW ŚRODOWISKOWYCH

TECHNIKI SZKOLNE
WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI
POŻĄDANE CECHY OSOBOWE
POŻĄDANE ZACHOWANIA SPOŁECZNE

1 – POZIOM DIAGNOSTYCZNY

KARTA

INDYWIDUALNYCH POTRZEB UCZNI

PODSTAWA ZAŁOŻENIA KARTY:

OPINIA, ORZECZENIE* PPP / ROZPOZNANIE PEDAGOGICZNE**

ZAKRES, FORMY, SPOSOBY
ZALECANEJ POMOCY PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

OKRESY UDZIELANIA POMOCY
OCENA EFEKTYWNOŚCI POMOCY

Co zawiera karta indywidualnych potrzeb ucznia?

- 1) imię i nazwisko ucznia;
- 2) nazwę szkoły oraz oznaczenie klasy, do której uczeń uczęszcza;
- 3) informację dotyczącą orzeczenia lub opinii albo stwierdzonej potrzeby objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, wynikającą z przeprowadzonych przez nauczycieli i specjalistów działań pedagogicznych;
- 4) zakres w którym uczeń wymaga pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 5) zalecane formy, sposoby i okresy udzielania pomocy psych-ped.;
- 6) ustalone przez dyrektora formy, sposoby i okresy udzielania pomocy psych-ped. oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy będą realizowane;
- 7) ocenę efektywności pomocy psych-ped. udzielanej uczniowi;
- 8) terminy spotkań zespołu;
- 9) podpisy osób biorących udział w poszczególnych spotkaniach zespołu.

Przykład KIPU

WZÓR

Karta indywidualnych potrzeb ucznia

Część A

Data założenia karty			
Imię / imiona i nazwisko ucznia			
Nazwa szkoły zakładającej kartę		Klasa	
Podstawa założenia karty	Ważne informacje		
Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania	Data wydania orzeczenia ..... Numer orzeczenia ..... Dotyczy:		
Opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej	Data wydania opinii ..... Numer opinii ..... Dotyczy:		
Rozpoznanie dokonane przez nauczycieli i specjalistów*	Dotyczy:		

*Rozpoznanie dokonane przez zespół - przykład

Część B

Imię / imiona i nazwisko ucznia		
Data założenia części B*		Oznaczenie grupy / klasy
Zakres, w którym uczeń wymaga pomocy psychologiczno-pedagogicznej z uwagi na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne		
Zakres pomocy	Zalecenia zespołu	Ustalenia dyrektora
Formy i sposoby udzielanej pomocy		
Okresy udzielania pomocy		
Wymiar godzin dla poszczególnych form pomocy**		
Kto opracuje plan działań wspierających		
Termin kolejnego spotkania zespołu		
Podpisy	Osób biorących udział w posiedzeniu zespołu	Dyrektora
Ocena efektywności udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej***		
Podpisy	Osób biorących udział w posiedzeniu zespołu	Dyrektora

W sytuacji potrzeby **kontynuacji** pomocy psychologiczno-pedagogicznej – przez kolejny okres czasu – **do części A dołącza się kolejne części B**
** Wypełnia tylko dyrektor
*** Po dokonaniu oceny efektywności pomocy udzielanej uczniowi, w przypadku kiedy ta sama lub inna forma pomocy jest zalecana na kolejny okres czasu, **zespół ponownie wypełnia część B**

***Rozpoznanie dokonane przez zespół - przykład**

- **specyficzne trudności w czytaniu - błędy językowe, wolne tempo czytania, technika pozbawiona cech całościowego, wyrazistego, biegłego czytania tekstu, zaburzone rozumienie treści w aspekcie odbioru dosłownego, interpretacyjnego, krytycznego i twórczego,**
- **specyficzne trudności w osiągnięciu poprawnego poziomu graficznego pisma – pismo jest niekształtne, nieproporcjonalne, niejednolicie położone w stosunku do liniatury, niespójne są elementy liter i/lub cyfr, zdarza się zagubienie liniatury,**
- **specyficzne trudności w pisaniu – błędy literowe, zniekształcanie struktur głoskowo-literowych wyrazów, błędy ortograficzne, zaburzenia w konstrukcji zdań i sekwencji tekstu, pomijanie drobnych detali graficznych i znaków interpunkcyjnych,**
- **wypowiedzi ustne i pisemne – brak adekwatnego słownictwa i pojęć świadczących o zdolności do uogólniania, nieporadność w logicznej budowie wypowiedzi, trudności w wyrażaniu swoich sądów, ocen.**
- **trudności w uczeniu się matematyki.**

***Rozpoznanie dokonane przez zespół – przykład- cd** Trudności w zachowaniu – (na podstawie obserwacji wychowawcy i n-li)

Wypełnianie obowiązków szkolnych:

- przygotowanie do zajęć dydaktycznych: odrabia/nie odrabia zadań domowych
- systematycznie uzupełnia/nie uzupełnia zaległości spowodowanych nieobecnościami;

Zachowanie ucznia:

- podczas zajęć lekcyjnych/ w czasie przerw: respektuje/nie respektuje obowiązujących zasad
- w stosunku do dorosłych: okazuje szacunek/lekceważy
- wobec rówieśników: koleżeński/ niekoleżeński, przyjaźnie nastawiony do rówieśników/agresywny/wycofuje się
- punktualność: punktualny/spóźnia się na zajęcia
- zachowania ryzykowne i symptomy niedostosowania społecznego: występują/nie występują; jakie ...

Karta indywidualnych potrzeb ucznia

Część A

Data założenia karty	27.04.2012 r.		
Imię / imiona i nazwisko ucznia	Jan Kowalski		
Nazwa szkoły zakładającej kartę	I Liceum Ogólnokształcące im. J. Zamoyskiego w Zamościu	Klasa	I
Podstawa założenia karty	Ważne informacje		
Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania	Data wydania orzeczenia----- Numer orzeczenia ----- Dotyczy: <i>nie dotyczy</i>		
Opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej	Data wydania opinii 10.11.2008r. Numer opinii Nr 20/2008/2009 Dotyczy: 1. dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się dysortografię , uniemożliwiające sprostaniu tym wymaganiom 2. dostosowania warunków i formy przeprowadzania egzaminu maturalnego do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono dysortografię		
Rozpoznanie dokonane przez nauczycieli i specjalistów*	Dotyczy: dysortografia Funkcjonowanie w grupie prawidłowe, relacje i zachowanie prawidłowe Mocne strony: - wysoki poziom rozumienia obowiązujących norm społeczno-moralnych, - sprawność intelektualna na dolnej granicy poziomu wysokiego, - rozwinięte myślenie logiczne, abstrakcyjne i rozumowanie arytmetyczne, bardzo dobre możliwości do nauki przedmiotów ścisłych - dobra sprawność konstruowania wypowiedzi ustnych i pisemnych Słabe strony: - fragmentaryczne deficyty funkcji percepcyjno-motorycznych - zaburzony poziom strukturalizacji percepcyjnej, uwaga i kontrola wzrokowo-ruchowa - osłabiona funkcja bezpośredniej pamięci słuchowej, tempa uczenia się i integracji wzrokowo-ruchowej Specyficzne trudności w pisaniu (pomimo dobrej znajomości zasad pisowni) – błędy „typowo ortograficzne” (mylenie ó - u, rz - ż, ch - h, literowe, interpunkcyjne Czytanie techniką wyrazową w tempie przeciętnym, przy prawidłowym rozumieniu sensu i zależności przyczynowo-skutkowych czytanego tekstu		

Część B

Imię / imiona i nazwisko ucznia	Jan Kowalski		
Data założenia części B*	27.04.2012 r.	Oznaczenie grupy / klasy	I
Zakres, w którym uczeń wymaga pomocy psychologiczno-pedagogicznej z uwagi na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne			
<ul style="list-style-type: none"> - Przy ocenie prac pisemnych uwzględniać ich treść i sposób rozumowania, jak również ilość wysiłku włożonego w ich konstruowanie, - Nie oceniać negatywnie za błędy - Ortografię oceniać jakościowo, a nie ilościowo – w zamian za systematyczną pracę ucznia nad utrwaleniem prawidłowej pisowni i reguł ortografii (zeszyt Ortografii) - Systematycznie ukierunkowywać pracę samokształceniową ucznia przez nauczyciela polonistę we współpracy z rodzicami (wykorzystywać program Ortografii dla szkół ponadgimnazjalnych - W przypadku sprawdzianów, wypracowań umożliwić korzystanie ze słowników 			
Zakres pomocy	Zalecenia zespołu		Ustalenia dyrektora
Formy i sposoby udzielanej pomocy	Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego Zajęcia rozwijające „Akademia umysłu” Konsultacje indywidualne (weryfikacja samodzielnej pracy)		
Okresy udzielania pomocy	01.10.2012 – 15.06.2013		
Wymiar godzin dla poszczególnych form pomocy**			
Kto opracuje plan działań wspierających			
Termin kolejnego spotkania zespołu	05.09.2012r.		
Podpisy	Osób biorących udział w posiedzeniu zespołu	Dyrektora	
Ocena efektywności udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej***			
Podpisy	Osób biorących udział w posiedzeniu zespołu	Dyrektora	

* W sytuacji potrzeby kontynuacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej – przez kolejny okres czasu – do części A dotarcza się kolejne części B

** Wypełnia tylko dyrektor

*** Po dokonaniu oceny efektywności pomocy udzielanej uczniowi, w przypadku kiedy ta sama lub inna forma pomocy jest zalecana na kolejny okres czasu, zespół ponownie wypełnia część B

PDW - elementy

- 1) cele do osiągnięcia w pracy z uczniem** w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- 2) działania realizowane z uczniem** w ramach poszczególnych zalecanych form i sposobów udzielenia uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- 3) metody pracy** z uczniem,
- 4) zakres dostosowania** wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania
- 5) działania wspierające rodziców** ucznia,
- 6) zakres współdziałania** z poradniami psychologiczno - pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

Uczeń z dysleksją (dysortografia, dysgrafia) musi pracować nad swoimi trudnościami. Dla jego dobra wymagania wobec niego powinny być większe. Inaczej trudności będą pogłębiały.

- dostosowanie wymagań do możliwości ucznia
  - nie może być tożsame z obniżaniem wymagań (uczeń ma pracować nad swoimi trudnościami)

Możliwe rozwiązania

PRACA ZESPOŁU

KARTA
UCZNIA

PLAN DZIAŁAŃ WSPIERAJĄCYCH DLA UCZNIA (PLAN INDYWIDUALNY)

LUB

KARTA
UCZNIA 1.

KARTA
UCZNIA 2.

KARTA
UCZNIA 3.

KARTA
UCZNIA 4.

PLAN DZIAŁAŃ WSPIERAJĄCYCH DLA GRUPY UCZNIÓW
O JEDNORODNYM LUB ZBLIŻONYM ROZPOZNANIU

POZIOMY: PRAKTYCZNY + DIAGNOSTYCZNY + PROGRAMOWY

Specyficzne trudności w uczeniu się

„przez specyficzne trudności w uczeniu się należy rozumieć trudności w uczeniu się odnoszące się do uczniów w normie intelektualnej, którzy mają trudności w przyswajaniu treści nauczania, wynikające ze specyfiki ich funkcjonowania percepcyjno - motorycznego i poznawczego, nieuwarunkowane schorzeniami neurologicznymi.”

PDW- przykład

**PLAN DZIAŁAŃ WSPIERAJĄCYCH OPRACOWANY DLA GRUPY UCZNIÓW POSIADAJĄCYCH
PODOBNE POTRZEBY**

Specyficzne trudności w uczeniu się – dysortografia, dysgrafia

Rodzaj planu		Liczba uczestników	Okres obowiązywania		Koordynator zespołu	
Indywidualny			od	01.10.2012	Imię i nazwisko	Bożena Krupa
Grupowy	X	7	do	01.04.2013	Data spotkania	05.09.2012
l.p.	Imię i nazwisko ucznia			Klasa	Podstawa zgłoszenia (nr opinii/imię i nazwisko zgłaszającego nauczyciela)	
1	Jan Kowalski			2 i	Nr t. xyz/2008/2009	
2	Piotr Nowak			2 i	Nr t. xyz/2008/2009	
3	Ewa Iksińska			2 d	Nr t. xyz/2008/2009	
4	Joanna Igrekowska			2 d	Nr xyz/2010/2011	
5	Maria Zetkowska			2 f	Nr t. xyz/2010/2011	
6	Franciszek Wtorek			2 f	Nr t. xyz/2008/2009	
7	Bronisław Niedziela			2c	Nr t. xyz/2011/2012	
8						
9						
10						
Cel spotkania		Opracowanie PDW				
Cele do osiągnięcia w zakresie, w którym uczeń wymaga pomocy						
Realizacja celów wynikających z podstawy programowej						
Usprawnienie umiejętności w pisaniu i czytaniu						
Ćwiczenie poprawności pisania i znajomości reguł ortograficznych						
Ćwiczenie pamięci, spostrzegania i koncentracji uwagi						

cd

Formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej

W ramach zajęć obowiązkowych/zakres dostosowania wymagań edukacyjnych

Wszystkie przedmioty ze szczególnym uwzględnieniem języka polskiego i języków obcych

- Treści nauczania przekazywać polisensorycznie z szerszym wykorzystaniem metod i sposobów uczenia się dostosowanych do indywidualnego wzorca umysłowego ucznia (graficzne akcentowanie ważnych treści i obrazowanie informacji do zapamiętania – podkreślanie, używanie tabel, schematów, kolorów, wykorzystywanie „map myśli”
- Wypowiedzi pisemne oceniać pod kątem wiedzy, sposobu rozumowania i interpretacji zdarzeń, logicznego wiązania faktów z pominięciem aspektu ortograficznego
- Ortografię oceniać jakościowo, a nie ilościowo (w zamian za systematyczną pracę ucznia nad utrwaleniem prawidłowej pisowni i reguł ortografii w osobnym zeszycie (np. Ortograffiti)
- Umożliwić korzystanie ze słowników ortograficznych podczas sprawdzianów i lekcji
- Systematycznie ukierunkowywać pracę samokształceniową (pożądane wykorzystanie programów: „Ortograffiti”, „Akademia umysłu”)
- Wydłużyć czas przeznaczony na wykonanie pisemnych poleceń i zadań
- Akceptować domowe prace pisemne wykonane na komputerze

W ramach zajęć dodatkowych			
l.p.	Forma pomocy psychologiczno-pedagogicznej	Wymiar godzin	Okres obowiązywania
1	Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z języka polskiego (dysortografia/dysgrafia/dysleksja)	2h/miesiąc	I semestr
2	Konsultacje indywidualne (instruktaż i weryfikacja samodzielnej pracy w domu wg programu „Ortografitti”)	1h/miesiąc	I i II semestr
3	Zajęcia rozwijające – „Akademia umysłu”	2h/miesiąc	I i II semestr
4	Zajęcia rozwijające zainteresowania (koła zainteresowań)		
Osoba prowadząca			
			XYZ
			n-le j. polskiego uczący danego ucznia
			n-le centrum multimedialnego
			Nauczyciele przedmiotów
Metody pracy z uczniem			
Takie, jak w przypadku wszystkich uczniów			
Działania wspierające rodziców ucznia			
Rodzaj wsparcia		Osoba odpowiedzialna/placówka	
Konsultacje informacyjne		wychowawca	
Wskazanie pomocy dydaktycznych do pracy w domu (min. zeszyty Ortografitti)		n-le języka polskiego	
Informowanie rodziców o postępach		Wychowawca, nauczyciele	
Forma wsparcia organizowanego poza szkołą: doskonalenie umiejętności poprawnego pisania		PPP nr 1 w Zamościu	
l.p.	Osoby przygotowujące plan działania	Podpisy	Podpis dyrektora
1			
2			
3			
4			
5			
6			

Druk wypełnia się po każdym spotkaniu zespołu!

Skład Zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej			
l.p.	Imię i nazwisko nauczyciela	Pełniona funkcja	Podpis nauczyciela
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
Inne osoby uczestniczące w posiedzeniu Zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej			
l.p.	Imię i nazwisko	Pełniona rola	Podpis
1			
2			
3			
Data spotkania		Podpis dyrektora	

PLAN DZIAŁAŃ WSPIERAJĄCYCH OPRACOWANY DLA UCZNIĄ ZDOLNEGO

rozwijanie uzdolnień w zakresie przedmiotów ścisłych - *matematyka*

Rodzaj planu	Liczba uczestników	Okres obowiązywania	Koordynator zespołu	
Indywidualny		od	?	Imię i nazwisko
Grupowy	x	do	?	Imię i nazwisko
	4			Data spotkania
Lp.	Imię i nazwisko ucznia		Klasa	Podstawa zgłoszenia (nr opinii/imię i nazwisko zgłaszającego nauczyciela)
1	Jan Iksiński		1 z	Rozpoznanie na terenie szkoły - XYZ
2	Zofia Igrekowska		3 w	
3	Hanna Zetkowska		1 u	
4	Piotr Kowalski		2 k	
5				
Cel spotkania Opracowanie PDW				

Cele do osiągnięcia w zakresie, w którym uczeń wymaga pomocy

wspieranie rozwoju zdolności matematycznych

rozwijanie umiejętności ...

pogłębianie zainteresowań treściami matematycznymi, naukami ścisłymi

Formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej

W ramach zajęć obowiązkowych/zakres dostosowania wymagań edukacyjnych

Matematyka:

- wprowadzanie dodatkowych treści nauczania o zagadnienia znajdujące się w kręgu zainteresowań uczniów
- ukierunkowanie pracy samokształceniowej uczniów w domu
- ukierunkowanie w przygotowaniach do konkursów i olimpiad matematycznych
- zróżnicowanie metody nauczania procesie lekcyjnym

W ramach zajęć dodatkowych
(załącznik: dziennik zajęć – program zajęć: cele, zadania, tematyka, metody)

Lp.	Forma pomocy psychologiczno-pedagogicznej	Wymiar godzin	Okres obowiązywania	Osoba prowadząca
1	Zajęcia rozwijające uzdolnienia: matematyka - rozwiązywanie nietypowych zdań - rozwiązywanie problemów życia codziennego z wykorzystaniem zdobytej wiedzy -	1godz/tyg	??-??	XYZ
2	Konsultacje dla uczniów przygotowujących się do konkursów, olimpiad	1 środa każdego miesiąca – 1h		XYZ
3				

Metody pracy z uczniem

Praktyczne, aktywizujące i samodzielne dochodzenia do wiedzy

Działania wspierające rodziców ucznia

Rodzaj wsparcia	Osoba odpowiedzialna/placówka
Porady i konsultacje indywidualne	XYZ
Zebrań klasowe z rodzicami	Wychowawca: ZZZ

Zakres współdziałania z placówkami, organizacjami

Rodzaj wsparcia	Osoba odpowiedzialna/placówka
Forma wsparcia organizowanego poza szkołą: - Współpraca z innymi szkołami, szkołami wyższymi -	AGH,....

Lp.	Osoby przygotowujące plan działania	Podpisy	Podpis dyrektora
1			
2			
3			
4			
5			

Dysleksja a nauka języka obcego w świetle badań

- 10,5% uczniów z dysleksją uczy się języka obcego bez większych trudności,
- uczniowie z dysleksją osiem razy częściej nie otrzymują promocji do klasy wyższej z powodu oceny niedostatecznej z języka obcego lub języka polskiego,
- uczniowie z dysleksją uczący się języka obcego mają większe trudności w formułowaniu wypowiedzi pisemnych, czy z czytaniem ze zrozumieniem, niż w przypadku wypowiedzi ustnych. A rozumienie wypowiedzi ustnych stanowi taką samą trudność jak czytanie tekstów na głos.

Ortografia a fonetyka w języku angielskim

- w języku angielskim nauczanie ortografii jest trudne → jednej głosce może odpowiadać kilka zapisów graficznych. 44 głoskom odpowiada jedynie 26 liter, stąd jedna głoska może być zapisana za pomocą jednej litery, bądź kombinacji liter.

1. *Bet* - zakład   *Bed*- łóżko (zaburzenie percepcji słuchowej: t-d)
2. *More*- więcej   *Wore*- nosiś (zaburzenie percepcji wzrokowej: m- w)
3. *Bear* - znosić   *Pear* - gruszką (zaburzenie percepcji wzrokowej: b - p)

- Trudność w zapisie słyszanej głoski – spółgłoski w wyrazie
- Trudność z analizą wzrokowo- słuchową
- Trudność w odwoływaniu się do pamięci wzrokowej i fonologicznej

- Istnieje zależność pomiędzy trudnościami wynikającymi z zaburzonej funkcji wzrokowej oraz słuchowej w języku polskim i językiem obcym. Uczeń będzie popełniać podobne błędy ortograficzne i gramatyczne.
- Trudności te najczęściej występują w dokonywaniu poprawnej analizy i syntezy głoskowej, w odwoływaniu się do pamięci wzrokowej potrzebnych w czytaniu, pisaniu i mówieniu → umiejętności koniecznych do samodzielnego zdobywania wiedzy i umiejętności na wyższym etapie edukacyjnym, jakim jest liceum.

Podsumowując

- Dyslektycy mają trudności w nauce każdego języka obcego, gdyż mowa, czytanie i pisanie są czynnościami złożonymi, angażują wszystkie aspekty języka (fonologiczny, morfologiczny, syntaktyczny i semantyczny) i wszystkie procesy poznawcze (uwaga, percepcja, pamięć wzrokowa, słuchowa, kinestetyczna, myślenie, wyobraźnia). Uczeń musi różnicować dźwięki mowy i umieć je fonologicznie przetworzyć. Uczeń z dysleksją będzie mieć problemy
  - w analizie głoskowej,
  - w przechowywaniu materiału językowego w pamięci krótkotrwałej,
  - w powtarzaniu długich słów,
  - w pisaniu długich, sztucznych słów,
  - w nazywaniu kolorów, liter, cyfr, przedmiotów w wolniejszym niż naturalny tempie

- Dla dyslektyków język niemiecki sprawia największe trudności.
- Średnia ocen z j. niemieckiego (według badań) ucznia dyslektycznego odbiega o 1,06 punkta od oceny ucznia niedyslektycznego , dla porównania średnia ocen z języka angielskiego różni się o 0,57 punkta.
- Nauka języka angielskiego po języku niemieckim i języku francuskim zajmuje trzecie miejsce pod względem stopnia trudności.

Umiejętności szkolne	Charakterystyczne objawy
1. JĘZYK POLSKI – pisanie	Popielanie błędów ortograficznych mimo znajomości zasad pisowni.
	Wolne tempo pisania, nienadążanie za tempem pisania w klasie.
	Popielanie licznych błędów stylistycznych i gramatycznych.
	Pismo niekształtne, nieczytelne.
2. JĘZYK POLSKI – czytanie	Trudności z organizacją tekstu w czasie pisania prac klasowych.
	Niechętnie czytanie dłuższych tekstów.
	Wolne tempo czytania.
3. JĘZYKI OBCE	Słabe rozumienie czytanej treści po jednorazowym jej odczytaniu.
	Trudności z zapamiętywaniem słówek.
	Nieprawidłowa wymowa.
	Trudności z budowaniem wypowiedzi ustnych.
4. HISTORIA	Trudności z rozumieniem tekstu mówionego przez nauczyciela lub odtwarzanego z nagrania.
	Błędy w zapisie wyrazów: opuszczanie, przedstawianie lub mylenie liter.
	Trudności z zapamiętywaniem nazw i nazwisk.
5. GEOGRAFIA	Trudności w orientacji na mapie.
	Trudności ze zrozumieniem tekstów źródłowych.
6. MATEMATYKA	Trudności z orientowaniem się na mapie – nieumiejętność wskazania kierunków.
	Trudności z zapamiętywaniem nazw i określeń geograficznych.
	Mylenie cyfr, odwracanie ich kolejności, na przykład 496–469.
	Błędne zapisywanie liczb, błędne ich odczytywanie np. przedstawianie szeregu cyfr.
	Odwracanie znaków większości, mniejszości i mylenie kierunków wektorów.
	Trudności z wykonaniem działań w pamięci.
	Trudności z zapamiętywaniem tabliczki mnożenia.

6.	MATEMATYKA	Trudności z rozwiązywaniem zadań angażujących wyobraźnię przestrzenną.
		Niski poziom wykresów i rysunków geometrycznych, trudności z ich wykonaniem.
7.	BIOLOGIA I CHEMIA	Trudności z zapamiętaniem łańcuchów reakcji.
		Trudności z zapamiętaniem informacji w układzie hierarchicznym.
		Nieumiejętność opanowania terminologii.
8.	SZTUKA, MUZYKA	Trudności z rysowaniem, organizacją przestrzeni.
		Trudności z czytaniem i zapisem nut.
9.	KULTURA FIZYCZNA	Niechęć do wykonywania ćwiczeń i uprawiania sportów wymagających zachowania równowagi.
		Trudności z kołtowaniem i odbijaniem piłki.
		Trudności z rzucaniem do celu.
		Trudności w harmonijnym wykonywaniu ruchów w układzie sekwencyjnym.

Pozaszkolne obszary aktywności

Obszar diagnozy	Charakterystyczne objawy
1. Czynności życiowe	Przekręcanie nazwisk, przejęzyczenia.
	Trudności z wypowiedzianiem nowych, skomplikowanych wyrazów.
	Trudności w nauce prowadzenia pojazdów: roweru, skutera, motorynki, kładu czy samochodu.
	Nieumiejętność zapamiętania określonych danych liczbowych np. kodu adresowego, numerów telefonów, numeru pesel.
	Trudności z orientacją w nowym nieznanym terenie.
	Trudności z rozróżnianiem strony prawej i lewej.
	Trudności z poprawnym odtworzeniem informacji przekazanej przez telefon.
	Mylenie informacji związanych z konkretnymi terminami, na przykład daty spotkań, terminy wyjazdów itp.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna Nr 1 w Zamościu w odpowiedzi na rekomendacje i wnioski zawarte w Sprawozdaniu ze spotkania dyrektorów zamojskich szkół i placówek z władzami oświatowymi i samorządowymi z dnia 10 stycznia 2012 r., przedstawia propozycje działań poradni w przedmiotowym zakresie:

1. Kolejna edycja Kursu umiejętności wychowawczych dla nauczycieli, zmodyfikowanego o następujące treści: warsztaty szkoleniowe dla wychowawców klas w zakresie prowadzenia doradztwa zawodowego w przedszkolach i szkołach (podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych); sposoby motywowania uczniów do nauki; praca z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (w tym z uczniem zdolnym) - plany i programy oraz pozostałe treści zgodnie z programem - szczegóły dotyczące tematyki poprzedniego kursu oraz pełna oferta poradni zawarte się na stronie: www.pppnr1.enetia.pl
2. Warsztaty i treningi skutecznego uczenia się dla uczniów poszczególnych szczebli edukacji prowadzone przez pracowników poradni.
3. Treningi twórczego myślenia dla uczniów zdolnych.
4. Współpraca z przedszkolami, szkołami i placówkami w organizowaniu i udzielaniu nowej pomocy psychologiczno - pedagogicznej (aktualnie trwają szkolenia dla szkół ponadgimnazjalnych), w opracowywaniu i realizowaniu planów działań wspierających oraz programów edukacyjno - terapeutycznych, (wzór wniosku dyrektora szkoły w sprawie udziału pracownika poradni w posiedzeniu zespołu ds. pomocy psychologiczno - pedagogicznej na stronie [www.poradni](http://www.poradni.pl)),
5. Pracownik poradni w poniedziałki od godz. 12 do godz. 14.00 pełni w poradni dyżur interwencyjny, podczas którego udziela informacji i pomocy nie tylko uczniom, ale też nauczycielom.
6. Wsparcie merytoryczne dla koordynatorów oraz specjalistów udzielających pomocy psychologiczno pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i placówkach.
7. Poradnia jest otwarta, w miarę swoich możliwości, na inne formy pomocy szkołom i nauczycielom, zgodnie z potrzebami.

Dziękuję za uwagę